Kadınların Kilise Hizmetine Karşı Öne Sürülen Savlar Neden Kutsal Kitap'a Dayanmıyor?

Ben Witherington III · Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf · Nisan 2021 · Ekim 2026'da gözden geçirildi

Ben Witherington III, Asbury Theological Seminary'de (Wilmore, Kentucky) Amos Professor of New Testament for Doctoral Studies ve United Methodist Church'ün ordinasyon almış bir pastörüdür.

Beni tanıyanlarınızın çoğu, doktora tezimi İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nde C.K. Barrett'ın yanında Yeni Antlaşma'da kadınlar konusunda yaptığımı bilir. Yayımlanan ilk üç bilimsel kitabım tam da bu konu üzerineydi. Bunu otuz yılı aşkın bir süre önce yapmamın nedenlerinden biri, o dönemde kadınların hizmeti sorusu, özellikle de kadınların kürsüde vaiz ve baş pastör olması konusunda kopan tartışmaydı. Kutsal Kitap'ta "baş pastör" ya da "vaiz" gibi kategorilerin bulunmadığını bir yana bırakalım; Yeni Antlaşma, kadınların hizmette bastırılmasını haklı çıkarmak için tekrar tekrar kullanıldı – ve yıllar süren araştırma ve incelemeyle öğreneceğim gibi, Kutsal Kitap'a dayalı hiçbir gerekçe olmadan. Elbette aynı derecede samimi Hristiyanlar bu konuda farklı düşünebilir; ama görüş ayrılıkları duygulara, retoriğe, salt bir kilise yönetmeliğine, kuşkulu bir yorumbilime ve benzerlerine değil, Kutsal Kitap metinlerinin sağlam bir tefsirine dayanmalıdır.

Bu yazıda, kadınların ruhsal hizmetine/görevine karşı öne sürülen alışılmış itirazları tek tek ele alacağım. Bu itirazların bazıları yüksek kilise geleneğinden, bazıları daha çok "low-church" geleneklerden gelir; bazıları Katolik ya da Ortodoks, bazıları Protestandır; ama tam olmaya ya da yorucu olmaya çalışmadan hepsinden bir seçki ele alacağız.

1) Kadınlar kâhin olamaz, çünkü Ayin kurbanını (Missa) vb. sunan kâhinler yalnızca erkek olabilir.

Bu savın temel sorunu, Yeni Antlaşma'nın elçilerin, peygamberlerin, öğretmenlerin, müjdecilerin, ihtiyarların, diyakozların Yeni Antlaşma'da KÂHİN OLMADIĞINI çok açık bir şekilde söylemesidir. Yeni Antlaşma'da ayrı bir kâhinlik düzenine gerek yoktur; çünkü Mesih'in kurbanı, kâhinleri, tapınakları ve kurbanlarıyla bütün Eski Antlaşma kâhinlik sistemini geçersiz kılmıştır. Yeni Antlaşma'da sözünü duyduğumuz tek kâhinlik görevleri şunlardır:

1. elbette kadınları da kapsayan bütün imanlıların kâhinliği ve
2. Mesih'in göksel başkâhinliği (bkz. İbraniler).

Bu ikisinin arasında, Eski Antlaşma'dan aktarılmış ya da Yeni Antlaşma döneminde göreve getirilmiş yeni bir kâhinlik yoktur. Gerçekten de Yeni Antlaşma'da kurban ve tapınakla ilgili bütün dil, kendimizi Tanrı'ya adamamıza ya da O'na sunduğumuz övgüye ilişkin olarak ruhsallaştırılır; ve tapınak Yeni Antlaşma'nın çeşitli yerlerinde (bkz. 1 Korintliler 3-6) ya imanlının bedeni ya da Mesih'in ve Ruh'un içinde yaşadığı Mesih'in bütün topluluğu olarak tanımlanır. Buradaki sorun özünde yorumbilimseldir. Bir noktada, aşağı yukarı kilisenin Konstantin döneminde izin verilen bir din (religio licita) haline geldiği sıralarda, Eski Antlaşma yorumbilimi üstünlüğü ele geçirdi; bu yorumbilim kiliseleri tapınak, Rab'bin Sofrası'nı kurban, görevlileri kâhin, Rab'bin Günü'nü Şabat vb. olarak görüyordu. Bu, Yeni Antlaşma'nın yeniliğine, onun yönlerine ve özelliklerine ağır bir zarar verdi; ve sonuçta kadınlar çeşitli görevlerden dışlandı, ***hem de Yeni Antlaşma yazarlarının kesinlikle reddedeceği gerekçelerle.***

2) Kadınlar pastör olamaz, çünkü o zaman kocaları da dahil olmak üzere erkeklerin başı olurlar – bu asla olmaz ve Yeni Antlaşma'daki ev düzenlerinin (ev kurallarının) çiğnenmesidir.

Bu sav çoğu zaman karmaşıktır ve özünde Yeni Antlaşma'nın fiziksel aile ve evdeki düzen hakkında söyledikleriyle, nerede toplanırsa toplansın iman ailesindeki düzen hakkında söyledikleri arasında temel bir karışıklıktır. Koloseliler 3-4 ve Efesliler 5-6 gibi metinlerin ve örneğin 1 Petrus'taki başka metinlerin fiziksel ailenin yapısından söz ettiği kesinlikle doğrudur. Ayrıntılı olarak savunduğum gibi, ataerkil aile Yeni Antlaşma dünyasının var olan gerçeğiydi; ve Yeni Antlaşma'da yazanla Yeni Antlaşma dışında yazanı karşılaştırdığınızda şunu keşfedersiniz: ***Pavlus ve diğerleri, var olan yapıları daha Hristiyanca bir yöne doğru değiştirmek için çok çaba harcar***. ***Örneğin Pavlus, dinleyicilerine bulundukları yerden başlamak ve sonra onları değişmeye ikna etmek zorundadır.*** Ve bu sürecin Filimon'da, Koloseliler'de ve Efesliler'de işlediğini görebilirsiniz. Örneğin bu metinlerde baş ve boyun eğme dili kesinlikle kullanılsa da, savın hedefi şuna yöneliktir:

1. ev reisine, gücünü ve karısına, çocuklarına ve kölelerine davranış biçimini sınırlamak için giderek daha katı kurallar koymak;
2. ev reisine, kadınların, çocukların ve kölelerin hayvan ya da mülk değil, gerçekten Tanrı'nın suretinde yaratılmış kişiler olduğunu fark ettirmek.

Bu, Pavlus'un Filimon'dan Onisimos'u, "artık bir köle olarak değil, Mesih'te bir kardeş olarak" olduğu gerçeğine dayanarak azat etmesini istediği Filimon'da özellikle açık hale gelir. ***Pavlus, Müjde'nin mayasını zaten var olan ilişkilere koymaya ve onları değiştirmeye çalışır.*** Efesliler 5:21 ve devamında kocaların ve karıların rolleri için de durum benzerdir. Pavlus bütün Hristiyanları karşılıklı boyun eğmeye çağırır; bunun bir biçimi karıların kocalarına boyun eğmesidir; ve sonra "Ey kocalar, Mesih kiliseyi nasıl sevdiyse, kendini feda ederek … karılarınızı öyle sevin" öğüdü ne ise o olarak görülebilir – kendini feda eden bir boyun eğme ve hizmet biçimi. ***Boyun eğme artık cinsiyete özgü ya da tek taraflı değildir***; çünkü Pavlus burada var olan düzenin içinden değişim için çalışan bir etik sunar (bkz. Koloselilere, Efeslilere ve Filimon'a Mektuplar üzerine yazdığım yorum, Eerdmans). ***Bunun ötesinde, kilisedeki önderlik yapılarını belirleyen ya da belirlemesi gereken şeyin cinsiyet değil, Kutsal Ruh'un lütuf armağanları ve armağanları olduğunu sürekli göz önünde tutmalıyız. İman ailesi fiziksel aileyle aynı değildir ve cinsiyet onun içindeki rolleri belirleyen bir etken değildir. Cinsiyet elbette Hristiyan ailesindeki bazı rolleri etkiler; ama kilisenin önderlik yapısı tartışılırken bunun hiçbir önemi yoktur.*** Bu yüzden Pavlus'un mektuplarında bile kadın öğretmenler, kadın müjdeciler, kadın peygamberler, kadın diyakozlar ve kadın elçiler örnekleri bulduğumuzda şaşırmamalıyız. ***Pavlus, var olan düşmüş ataerkil düzeni vaftiz edip onaylamakla ilgilenen biri değildir.*** Pavlus'un bu tür konulardaki görüşlerinin açık işaretlerinden biri, vaftiz hakkında söylediklerinde görülebilir – Eski Antlaşma'nınkinin aksine, Yeni Antlaşma için sahip olduğumuz işaret cinsiyete özgü bir işaret değildir; ve Pavlus, Mesih'te Yahudi ya da putperest, köle ya da özgür olmadığı gibi "erkek ve dişi" de olmadığını ekler. Bunun etkileri çok büyüktür. Antlaşma işaretinin değişmesi, erkekler ve kadınlar söz konusu olduğunda antlaşmanın doğasının değiştiğine işaret eder.

3) Kadınlar Hristiyan vaiz olamaz, çünkü Yeni Antlaşma'daki bazı bölümler bunu yasaklar.

Özellikle çok tutucu Protestanlar (evanjelikler, "Kardeşler") için düğüm noktası buradadır. 1 Korintliler 14:33b-36 ve 1 Timoteos 2:8-15'in kadınların kilisede öğretmesini ve vaaz etmesini yasakladığına inanılır.

Bu savların bazılarının ikiyüzlülüğüne değinmeyeceğim; bunlar şöyle ince ayrımlar yapar: "Kadınların evde öğretmesi ya da bir Kutsal Kitap çalışmasını yönetmesi sorun değil, ama kilise binasında değil" (küçük bir ara not: Yeni Antlaşma döneminde kilise binaları yoktu, evlerde toplanırlardı!), ya da daha

kötüsü, “kadınların gerekli olduğu misyon alanında öğretmesi ve vaaz etmesi sorun değil, ama gerekli olmadığı burada, Amerika’da değil”. Burada da mantık tamamen saçmadır ve Kutsal Yazı’da hiçbir şeye dayanmaz.

Peki ya bu metinler?

1 Korintliler 14:33b-36 (bunun bu mektubun özgün bir parçası olduğunu varsayarsak; pek çok bilgin metinsel gerekçelerle bundan kuşku duyar. Kuşku duyanlara katılmıyorum), sorun çözmeye yönelik büyük bir mektubun parçasıdır. Pavlus, Korint’teki ev kiliselerinde ortaya çıkan sorunları düzeltir. Böyle bir sorun, soru sorarak peygamberlik (peygamberce konuşma) zamanını bölen bazı kadınlardan, görünüşe göre yalnızca bazı evli kadınlardan kaynaklanır. Pavlus daha 1 Korintliler 11’de, kadınların Hristiyan ibadetinde, “yüceliklerini” (yani saçlarını) gizlemek için başlarını örterek dua edebileceklerini ve peygamberlik edebileceklerini söylemiştir; çünkü ibadette yalnızca Tanrı’nın yüceliği görünmelidir; ***ve 1 Korintliler 14:33b-36’da bu izni geri almaz***. Korint’teki büyük ölçüde putperest kökenli kilise, peygamberlik hakkında ve bir peygambere ya da kadın peygambere yaklaşırken neyin uygun olduğu hakkında önceden var olan varsayımlarını kiliseye taşıdı. Örneğin yakındaki Delfi kâhini, insanların danışabildiği bir kadın peygamberdi. İnsanlar ona “Bu adamla evleneyim mi?” ya da “Bu araziyi satın alayım mı?” vb. sorular sormaya giderdi ve kâhin bir yanıt verirdi. Bu yüzden bazı Korintliler için, peygamberler toplantılarında konuştuğunda onlara soru sorma hakları olduğunu düşünmek doğaldı. Pavlus’un yanıtı hayırdır: “Tapınma zamanı bir soru-cevap zamanı değildir ve siz peygamberlerin sözünü kesiyorsunuz. Sorularınız varsa, evde kendi erkeğinize (muhtemelen kocanıza) sorun. Böyle soruların bir zamanı ve yeri vardır; ama Hristiyan tapınması o yer değildir.” ***Pavlus’un bu durumda kadınları/karıları düzeltmesinin nedeni elbette kadın olmaları değil, bu durumda bu sorunu onların yaratmasıdır.***

Bu metin hakkında birkaç noktaya daha dikkat etmek gerekir: Metin, kadınların ***erkeklere*** boyun eğmesi gerektiği hakkında hiçbir şey söylemez. Buradaki çağrı, bu kadınların Yasa’nın da söylediği gibi sessiz kalması ve boyun eğmesidir. Peki, Eski Antlaşma’nın neresinde kadınların sessiz olması ve erkeklere boyun eğmesi gerektiğine ilişkin bir buyruk vardır? Yanıt: HİÇBİR YERDE. Ne Tevrat’ta (Musa’nın beş kitabında) ne de başka herhangi bir yerde vardır. Pavlus’un sözünü ettiği şey, Tanrı’nın huzurunda susmak ve bu durumda erkek ve kadın peygamberlerden gelen esinlenmiş sözlerini dinlemektir! “RAB kutsal tapınağındadır, bütün dünya O’nun önünde sussun (ve dinlesin)” ... ***ve Tanrı’nın öğretişine boyun eğsin.***

Peki ya 1 Timoteos 2:8-15? Bu metin bazen – yanlış olarak – kadınların hizmet görevinde bulunamayacağının kesin kanıtı olarak görülür. Ama bu da metnin bağlamını ve inceliklerini gözden kaçırır – zaten tek tek ayetlerle bir şeyi “kanıtlamak” istendiğinde asıl sorun budur. Pavlus burada Timoteos’a, büyük olasılıkla Efes’teki yeni imanlılarına nasıl davranacağına ilişkin talimatlar verir (bkz. Pastoral Mektuplar üzerine yazdığım yorum: Letters and Homilies for Hellenized Christians, 1. cilt, IVP). 1 Timoteos 2:8-15’te ortaya çıkan sorun açıkça belirli kadınlarla ilgilidir: şık giysiler giyen, gösterişli saç biçimleri olan ve kilisede hemen herkesin öğretmeni olmayı bekleyen yüksek mevkideki kadınlarla. Bunun yine sorunları ele alan düzeltici bir bölüm olduğu daha baştan görülür: Pavlus önce, dua etmelerini istediği ama homurdanan erkekleri düzeltir, sonra da bu yüksek mevkideki kadınları. Pavlus, yanıldıklarında erkekleri de kadınları da aynı ölçüde düzeltir. Kadınlara yönelik düzeltmesiyle ilgili olarak, Efes gibi kentlerdeki yüksek mevkideki kadınlar hakkında bir şey söylemek gerekir. Bu tür kadınların Greko-Romen dünyasının dinsel bayramlarında, tapınaklarında ve tapınma törenlerinde önemli roller üstlendiğini biliyoruz. Kâhin kadınlar, kadın peygamberler, öğretmenler, şifacılar, sönmeyen ateşin bekçileri vb. idiler. Bu nedenle bu tür kadınların, Mesih’e iman ettikten sonra kilisede

de aynı şeyleri yapabileceklerini beklemeleri şaşırtıcı değildir. Sorun şuydu: Başkalarını – erkek ya da kadın – eğitmeden önce kendilerinin doğru biçimde eğitilmeleri ve öğrenmeleri gerekiyordu. Bu, hepimiz için iyi bir ilkedir. Bir zamanlar, seminerdeki bir derste öğrenmesi gereken onca şey yüzünden bunalan bir öğrencim vardı – bunların çoğunu gereksiz buluyordu. Yanıma gelip şöyle dedi: "Bütün bunları neden önce öğrenmem gerektiğini anlamıyorum. Kürsüye çıkarım, Ruh da bana söyleyeceklerimi verir." Ona şöyle yanıt verdim: "Evet Charlie, bunu yapabilirsin. Ama Kutsal Ruh'a üzerinde çalışabileceği daha fazla malzeme vermemen yazık!" Özünde Pavlus da Efes'teki bu kadınlara aynı şeyi söylüyor: Öğretmeden önce öğrenmeleri gerekir.

İşte 1 Timoteos 2:8-15'in tefsirine ilişkin bazı ayrıntılar. Burada da kadınların erkeklere boyun eğmesi gerektiği hakkında hiçbir şey söylenmez. Grekçe yeterince açıktır. Burada susma için kullanılan sözcük değil, "sessizlik/dinginlik" için kullanılan sözcük kullanılır; ***ve bir kez daha mesele, onların Timoteos'un ve başkalarının yetkili öğretisine boyun eğmeleri gerektiğidir***. İkincisi, Phil Payne'in tekrar tekrar gösterdiği gibi, "Şimdi izin vermiyorum" anlamındaki Grekçe fiil, izin vermeme durumunun sonsuza dek uzatılması anlamına gelen bir fiil değildir. Ne diyorsa o anlama gelir: "Şimdi izin vermiyorum...".

Neden olmasın? Çünkü kadınların öğretmeden önce öğrenmesi gerekiyordu. Üçüncüsü: Yanlış bir davranışı düzelten bir metinle uğraştığımız için Grekçe şöyle çevrilmelidir: "Kadınların (bu durumda saç biçimleri, takıları ve pahalı giysileriyle söz konusu edilen kadınların) şu an için öğretmelerine ya da (yetkilendirilmiş) erkekler üzerindeki yetkiyi zorla ele geçirmelerine izin vermiyorum." ***Bu, bir ayrıcalığın kötüye kullanılmasının yasaklanmasıdır; Hristiyan öğretisi verme ayrıcalığının uygun biçimde kullanılması için daha sonra izin verilmesi olasılığını dışlamaz.*** Gerçekten de Pastoral Mektuplar'ın başka bir yerinde bir şeyler öğreten daha olgun Hristiyan kadınlardan söz edildiğini duyarız. Buradaki ***authenteo*** fiili, ya yetki kullanmak ya da yetkiyi zorla ele geçirmek anlamına gelen nadir bir fiildir ve Yeni Antlaşma'da yalnızca burada bir kez geçer. İşte Kutsal Kitap'ın dilinin daha geniş bağlamından, bu durumda Grekçenin başka yerlerindeki kullanım bağlamından koparılarak incelenemeyeceğinin iyi bir örneği. Başka yerlerde bu fiil, düzeltici bir bağlamda gücün kötüye kullanılmasına, başkalarına ait bir rolün ya da işlevin haksız yere sahiplenilmesine işaret eder. Burada da aynısını yapar.

Son olarak, yaratılış öyküsüyle, Havva'nın öyküsüyle ilgili sav ne olacak? Pavlus, dinleyicilerinden bazılarının bu öyküyü çok iyi bildiğini varsayar. Öykü İbranicede şöyledir – iyiyle kötüyü bilme ağacına ilişkin yasak hakkında yalnızca Adem bilgilendirilir ve bu yasak bildirildiğinde orada bulunmayan Havva'yı doğru biçimde bilgilendirmek onun göreviydi. Öykünün devamında Havva'nın doğru biçimde bilgilendirilmediği açıkça ortaya çıkar. Ağacın meyvesine dokunmamaktan söz eder; bu, özgün yasağın bir parçası değildi. Buradaki "aldatılmış" sözcüğü önemlidir; Pavlus onu yalnızca Havva ve düşüşle bağlantılı olarak kullanır. ***Doğru biçimde eğitilmemiş bir kişi kolayca aldatılır ve felaketle sonuçlanan eylemlerde bulunabilir. Havva'nın durumu buydu. O, Efes'teki yüksek mevkideki kadınlara gösterilebilecek mükemmel bir örnektir: onların da bir şeye girişmeden önce doğru biçimde eğitilmeleri gerekiyordu.*** Şunu da hatırlatmak isterim: Yaratılış öyküsünü harfiyen okursak, Adem bu olay sırasında hemen Havva'nın yanındaydı ve onu durdurabilirdi, durdurmalıydı da; ama durdurmadı. Havva meyveyi kopardı ve Adem, o anda sorumluluğu taşıyan öğretmen olarak görevini yerine getirmedi. Romalılar 5:12-21'de düşüşün sorumluluğunun Adem'e yüklenmesinin nedeni kuşkusuz budur. Pavlus ardından bir alternatif sunar – "ama şimdi kadınlar çocuk doğurma yoluyla kurtulacaklar" ya da belki "kadınlar çocuk doğurma süreci boyunca korunacaklar" demektedir. Pavlus'un burada kesinlikle yapmadığı şey, kadınların doğurarak kurtuluşundan söz etmektir!!! Dolayısıyla önerdiğim iki yorumun her biri mümkündür. Ben, doğurmanın önündeki belirli tanımlığın belirli bir doğuma işaret

ettiği yorumuna eğilimliyim – İsa'nın Meryem tarafından doğurulmasına. Böylece Meryem, Havva'nın tersine çevrilmiş halidir. Havva'nın aksine, meleğin sesine itaat eder; o, Rab'bin kuludur. Diğer olasılık ise Pavlus'un, kadınlar üzerindeki lanetin (çocuk doğurmadaki acı ve tehlike), sadık Hristiyanlar olarak kalır ve Rab'be güvenirlerse Mesih'te geri alınabileceğini söylemesidir.

Her durumda bu metin, bütün kadınların bütün zamanlarda bütün durumlarda vaaz etmesini ve öğretmesini yasaklayan bir metin değildir. Çok özel bir yasaktır ve Pavlus kuşkusuz aynı şeyi, bugün Tanrı'nın Sözü'nü önce doğru biçimde öğrenmeden öğretmeye ya da vaaz etmeye çalışan kadınlara ya da erkeklere de söylerdi!!!

Yaratılış'taki öyküyle ilgili bir şey daha. Yazar bize düşüşün etkisinin ataerkillik olduğunu söyler. Bu, Tanrı'nın yaratılış düzenine ilişkin özgün tasarımı değildi. Metin bize, Havva'nın üzerine gelecek özgün lanetin (özgün bereketin değil) bir parçasının şu olacağını söyler: "Kocana istek duyacaksın, o da sana egemen olacak!" Böylece sevmek ve kollamak, arzulamaya ve egemen olmaya dönüşerek yozlaştı!!! Bu, ilişkinin doğuştan gelen cinsel özellikleri ya da nitelikleri değil, günahın ilişki üzerindeki etkisidir.

Pastoral Mektuplar'daki bu metinlerden söz ediyorken bir şey daha. Bazen şu sav duyulur: 1 Timoteos mektubu, ihtiyarların tek ve biricik eşlerine sadık erkekler olacağını varsayar; öyleyse kiliselerde yalnızca erkekler ihtiyar olabilir. Bu, Pavlus'un ister Efes'te ister Girit'te olsun, güçlü biçimde ataerkil bir kültürün içine bir misyoner olarak konuştuğunu tamamen unutmak demektir. Onun ilkesi, insanların olmasını istediği yerden değil, zaten bulundukları yerden başlamaktır. Bu şu demektir: Müjde'nin mayası tam olarak işini yapıp her şeyi içeriden değiştirinceye dek, kültürde zaten var olan erkek önderliğiyle başlar. Bu yüzden Timoteos ile Titus'un bu yepyeni kiliselerde önder olarak önce erkekleri ataması son derece doğaldır. Bu, her zaman ve sonsuza dek böyle kalması gerektiği anlamına gelmez. Ama yeni imanlıların, kadınların böyle görevler üstlenmesinin uygun olduğuna önce sevgi dolu bir ikna yoluyla inandırılması gerekiyordu. Yine de Pavlus'un şimdiden bu yöne nasıl ittiğini görebilirsiniz: Romalılar 16:1-2'de, Korint'teki kiliselerde kadın diyakoz olan Fibi adında önder bir kadından söz eder. Büyük olasılıkla Pastoral Mektuplar'ın ihtiyarlar ve diyakozlar hakkında konuştuğu yerlerde de kadın diyakozlara bir gönderme vardır. Daha önce de söylediğim gibi: Pavlus'un söylediklerini yalnızca değerlendirmek yetmez. Onu kültürel bağlamı içinde okumalı ve şunu sormalısınız: Pavlus Müjde'yi duruma uygularken ilişkilerde ne tür değişiklikler yapmaya çalışıyor?

Uzun yıllar boyunca öğrendiğim gibi ...., kilisedeki sorun güçlü ve armağanlı kadınlar değildir. Bulabileceğimiz herkese ihtiyacımız var ve onlar olmasaydı birçok kilise çoktan kapanmış olurdu. Moskova Baptist Kilisesi'ndeki babuşkalarla – büyükannelerle – karşılaşmamı çok canlı hatırlıyorum; kapıda durarak Stalin'in kiliseyi kapatmasını engellemişlerdi ve onun askerleri kiliseyi kapatmak için içeri giremiyordu. Kilisedeki güçlü, armağanlı kadınlar için Tanrı'ya şükür. ***Hayır, kilisedeki sorun güçlü kadınlar değil; güçlü kadınlar tarafından tehdit edildiğini hisseden ve kuşkulu tefsir de dahil olmak üzere çeşitli yollarla onların armağanlarını ve yeteneklerini kilisede kullanmalarını yasaklamaya çalışan zayıf erkeklerdir.***

Bu doğrultuda daha fazla bilgi edinmek istiyorsanız, yorumlarımı ya da sıradan okurlar için hazırladığım özet kitabımı okuyun: Women and the Genesis of Christianity (Cambridge University Press, 1990).

Bu kadarı yeter.

Özgün metin: "Why Arguments against Women in Ministry Aren't Biblical", "The Bible and Culture" blogu (Patheos), 2 Haziran 2015. Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf, Ben Witherington'ın izniyle, 20.4.2021.